

MRF 2025.60

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 10. januar 2025, j.nr. 20/05278

Stadfæstet undersøgelsespåbud fra 2020 efter jordforureningslovens § 40 til operatør af tidligere benzintankstation nedlagt i 2016, hvor der blev gennemført en omfattende oprensning, da grundvandsprøve udtaget i 2018 med indhold af de flygtige stoffer acetone, toluen og methanol indikerede, at de seneste forureningsfund var opstået efter 2001, uanset at indholdet af MTBE indikerede, at der var tale om en forurening opstået før 2001, og risikovurderingen konkluderede, at forureningen vil blive nedbrudt i løbet af kort tid. Nævnet lagde vægt på, at ejendommen var beliggende i område med særlige drikkevandsinteresser (OSD).

Sagen omhandlede en ejendom beliggende i område med særlige drikkevandsinteresser (OSD), hvor ejendommen efter 1969 havde været anvendt til benzinstation og værksted. I 1989 blev der påvist en omfattende jordforurening, hvor der i en periode mellem 1992-2007 på grundejerens eget initiativ blev foretaget afværgepumpning. Med henblik på at realisere et motorvejsprojekt overgik ejerskabet til ejendommen ved ekspropriation i 2016 til Vejdirektoratet, hvorefter der blev iværksat oprensning. Oprensningen medførte afgravning af forurenede jord til et niveau på 8-12 m.u.t. med udtag fra bund og sider i gruben af 129 jordprøver, der udviste, at der ikke blev efterladt restforurening. Efterfølgende blev der i 2018 udtaget tre grundvandsprøver fra samme boring, som havde været anvendt til afværgepumpning. Prøveresultatet viste mindre overskridelser af grundvandskvalitetskriteriet for konstaterede både tunge og lette kulbrinter samt indhold af blandt andet MTBE, acetone som nedbrydningsprodukt af MTBE, der som antibankningsmiddel i perioden 1985-2001 blev tilsat blyfri 92 og 95 oktan benzin. Endvidere viste prøven indhold af toluen og methanol. Det fremgik af rapporten for prøveresultatet, at det ikke kunne udelukkes, at der fortsat var olieforurening i sprækker i lagserien for moræneler under ejendommen, men det blev vurderet, at disse ville blive hurtigt nedbrudt. Holbæk Kommune meddelte i februar 2020 påbud efter jordforureningslovens § 40 til ejeren af den tidligere tankstation om undersøgelse af, hvorvidt der forelå en pågående forurening af det primære grundvandsmagasin under ejendommen. Af påbuddet fremgik bl.a., at ”der er en svag risiko for forsat påvirkning af det underliggende

grundvandsmagasin fra det oprensede areal, men kun i en begrænset periode, og at risikoen vil forsvinde herefter”, men kommunen vurderede, ”at det er nødvendigt at dokumentere, hvorvidt der er tale om en pågående forurening af det primære grundvandsmagasin for at afklare om der er behov for yderligere oprensning, skal det derfor undersøges nærmere”. Afgørelsen blev påklaget af påbudsadressaten, der gjorde gældende, at der ikke vil kunne meddeles undersøgelsespåbud, såfremt der efterfølgende ikke kan meddeles påbud om at foretage oprensning, hvor koncentrationen af MTBE med ophør af anvendelsen heraf i 2001 sandsynliggjorde, at forureningen var sket før den 1. januar 2001, hvorfor der ikke kunne påbydes oprydning, og at undersøgelsesomkostningerne var uproportionale i forhold til den begrænsede forurening. Miljø- og Fødevareklagenævnet (formanden) konstaterede, at tilstedeværelsen af tunge kulbrinter indikerede, at der kunne være tale om en ældre forurening, mens tilstedeværelsen af flygtige stoffer som acetone, toluen og methanol modsætningsvis indikerede, at der var tale om en nyere forurening. Nævnet fandt på den baggrund ikke grundlag for at tilsidesætte Holbæk Kommunes vurdering af, at der var grundlag for at meddele den påklagede afgørelse, ligesom nævnet på samme baggrund fandt, at der ikke forelå retlige forhold, der på forhånd udelukkede, at der efterfølgende ville kunne meddeles påbud om at foretage oprensning. Med henvisning til, at ejendommen var beliggende i område med særlige drikkevandsinteresser (OSD), fandt nævnet ikke, at undersøgelsespåbuddet var uproportionalt, hvorfor nævnet stadfæstede afgørelsen.

Kommentar: Afgørelsen er ganske vidtgående sammenholdt med risikovurderingen, som anfører, at forureningen forventes nedbrudt i løbet af forholdsvis kort tid. Dette må således sammenholdes med, at nævnet først afgjorde sagen fem år efter, at undersøgelsespåbuddet var meddelt. Efter kommunens risikovurdering, som nævnet lagde til grund, er det således nærliggende at antage, at forureningen

er nedbrudt, når de kommende undersøgelser iværksættes fem år efter, at kommunens påbud blev meddelt. Dette tidsmæssige aspekt af følgen af de fem års klagesagsbehandling som følge af forureningens forventede hurtige nedbrydning ses ikke at være indgået i klagenævnets overvejelser i den foreliggende sag, hvilket er uheldigt, da det tidsmæssige aspekt er en del af risikovurderingen. Dette rejser imidlertid et nyt selvstændigt juridisk spørgsmål, da det følger af jordforureningslovens § 76, stk. 4, at hvis en påbudt undersøgelse viser, at der ikke kan konstateres en forurening, ”skal den miljømyndighed, der har påbudt undersøgelsen, dække de udgifter, som påbudsadressaten har afholdt til opfyldelse af påbuddet”. Det principielle spørgsmål er således, om reglen i § 76, stk. 4 også gælder de tilfælde, hvor tiden ved klagesagsbehandling betyder, at forureningen er nedbrudt, og om det i givet fald er Miljø- og Fødevareklagenævnet, der skal godtgøre påbudsadressatens udgifter, hvis en kommende undersøgelse måtte vise, at forureningen er nedbrudt og uden fare for mennesker og miljø.

Stadfæstelse af påbud om undersøgelse af grundvandsforurening fra en tidligere tankstation i Holbæk Kommune

Sag: 20/05278

Dato: 10. januar 2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter jordforureningslovens § 40, jf. § 77, stk. 1, nr. 1.^[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Holbæk Kommunes afgørelse af 4. februar 2020 om undersøgelse af en grundvandsforurening fra en tidligere tankstation på [Matrikelnummer 1] Dramstrup By, Nr. Jernløse på adressen [Adresse 1], 4420 Regstrup.

Holbæk Kommune fastsætter en ny frist for påbuddets efterkommelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet^[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.^[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 12 måneder, jf. jordforureningslovens § 87, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 3. marts 2020 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af påbudsadressaten, der er repræsenteret ved advokat.

Klager har anført, at det påklagede påbud er ulovligt, idet Holbæk Kommune hverken har sandsynliggjort, at forureningen er opstået efter den 1. januar 2000 eller den 1. januar 2001. Ifølge klager kan et undersøgelsespåbud i medfør af jordforureningslovens § 40 således – uanset bestemmelsens ordlyd – alene anvendes ved forurening, der er sket senere end den 1. januar 2000, hvor bestemmelsen trådte i kraft. Hertil kommer, at et undersøgelsespåbud kun kan meddeles, såfremt kommunen kan sandsynliggøre, at forureningen eller den væsentligste del heraf er opstået efter den 1. januar 2001, idet undersøgelsespåbuddet skal kunne følges op af et oprensingspåbud, jf. jordforureningslovens §§ 41-42. Klager henviser i den forbindelse til, at der ved en række forureningsundersøgelser foretaget på ejendommen er påvist væsentlig forekomst af MTBE, hvilket efter klagers opfattelse viser, at der er tale om en ældre forurening, og at i hvert fald en væsentlig del af (og muligvis hele) forureningen er sket ved spild i perioden 1985 og indtil ca. 2001.

Klager har herudover anført, at der allerede er foretaget undersøgelser på ejendommen, der viser, at forureningskilderne er fjernet og at der ikke er yderligere risiko for grundvandsressourcerne. Der er derfor ifølge klager ikke proportionalitet mellem de yderligere undersøgelser, der ønskes foretaget, og den ikke-eksisterende eller meget begrænsede forurening, der muligvis findes på ejendommen. Hertil kommer, at en fornyet undersøgelse ikke vil kunne bibringe yderligere oplysninger ud over de resultater, der allerede er påvist i undersøgelserne foretaget i 1989, 2016, 2017 og 2018.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen

Sagen vedrører en forurening på [Matrikelnummer 1] Dramstrup By, Nr. Jernløse på adressen [Adresse 1], 4420 Regstrup (herefter "Ejendommen").

Ejendommen ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og inden for et indvindingsopland til [Andelsejet vandværk].

2.2 Sagens forhistorie

I 1969 etableres et tankanlæg samt butik og værksted på Ejendommen.

I 1989 påvises en omfattende forurening på ejendommen. Forureningen konstateres i jorden og i det sekundære grundvandsmagasin og skønnes at omfatte 1.500-2.500 l benzin/diesellole. Som følge heraf gennemføres i perioden 1992-2007 frivillig afværgepumpning i en boring (DGU nr. 205.336). Da den frivillige afværgepumpning indstilles, er der skimmet 1.300 l fri fase og oppumpet 500 l benzin og olie.

I 2016 og 2017 gennemføres miljøtekniske undersøgelser af Ejendommen på vegne af Vejdirektoratet, idet store dele af Ejendommen eksproprieres med henblik på etablering af motorvejsetapen 11920 Syd om Regstrup. I forbindelse med undersøgelserne påvises både en jordforurening og en påvirkning af det sekundære grundvand med oliedulbrinter og MTBE.

Der gennemføres herefter en oprensning af den konstaterede forurening. Oprensningen omfatter fjernelse af tankanlægget, opgravning og bortskaffelse af benzin- og olieforurenede jord samt grundvandssænkning, hvorved forurenede grundvand oppumpes, renses og udledes. Ved oprensningen bortgraves forurenede jord ned til 8-12 m u.t. Samlet opgraves ca. 30.515 ton jord i forbindelse med oprensningsprojektet. Efterfølgende udtages 129 jordprøver fra udgravningens bund og sider til dokumentation. Den udførte oprensning og dokumentationsprøvetagning sammenfattes i en rapport dateret 9. oktober 2017. Af rapporten fremgår det bl.a., at der ikke efterlades restforurening på lokaliteten efter den konstaterede benzinformening. Dog efterlades en restforurening i fyldjorden i jordhåndteringsplanens felt 8 fra 2,5-3,0 m u.t. Herom fremgår følgende af rapporten:

"Forureningen er afgrænset i dybden med ren fyldjord 3,0-3,5 meter under terræn og intakt jordlag fra 4 meter under terræn /4/.

Jordpartiet er ikke oprenset af hensyn til stabiliteten af eksisterende vejareal.

Laboratoriet har karakteriseret indholdet af kulbrinter på 400 mg/kg TS som bitumen/fuelolie, dvs. som tungere eller højtstående kulbrinter. Det vurderes derfor at forureningen ikke er samhörende med den oprensede benzinformening.

Miljøstyrelsen har i brev af 21. februar 2008 og med henvisning til Miljørapport nr. 1225, 2008, om "Olie i jord - forslag til analysemetode og justering af jordkvalitetskriterier, samt grundlag for afskæringskriterier" vurderet at for jord med indhold af kulbrinter i fraktionen >C20-C40 på op til ca. 450 mg/kg, vil kulbrinterne bestemt efter metoden "Reflab-4" (svarende til 300 mg/kg bestemt efter den benyttede metode "Reflab-1):

- ikke udvise akut toksicitet
- kun udvaskes i meget begrænset omfang
- kun påvirke udeluft og indeklime i meget begrænset omfang
- ikke give lugtgener i bygninger og stort set ikke fra selve jorden

Det maksimale indhold af kulbrinter er vurderet i forhold til det terrænnære grundvand umiddelbart under genplaceringslokaliteten dels i forhold til afstrømning til grøfter og dræn.

Det vurderes at kulbrinteindholdet i fyldjorden ikke udgør en risiko for hverken det terrænnære grundvandsmagasin eller grundvandsressourcen.

Ligeledes vurderes det påviste indhold ikke at udgøre en risiko for recipienter i forhold til afstrømning til grøfter og dræn.

Det vurderes derfor samlet, at der ikke er risiko for grundvandsressourcen eller vandindvindingen ved [Andelsejet vandværk] eller den nærmeste recipient, Banegrøften og den vider forbindelse til Tuse Å.”

Efter oprensningen blev der den 11. april 2018 udtaget en grundvandsprøve fra monitoringsboringen på Ejendommen (DGU-boring nr. 205.336). Grundvandsprøven blev den 6. juni 2018 genudtaget, idet den kemiske analyse for indhold af kulbrinter fra første prøvetagning var fejlbehæftet. Analyseresultaterne for begge prøver er gengivet i følgende tabel (tabel 2), der fremgår af en supplerende risikovurdering af den 27. juni 2018 udarbejdet for Vejdirektoratet efter anmodning fra Region Sjælland:

Parameter µg/l	205.336	205.336	MST's kvalitetskriterium
Dato	11/4-2018	6/6-2018	
BTEX komponenter			
Benzen	-	1,9	1,0
Toluen	-	19	5
Ethylbenzen	-	3,3	-
Xylener	-	17	5
Naphtalen	-	0,62	1
Kulbrintefraktioner			
Sum (Benzen-C35)	47	230	9
Polar opløsningsmidler			
Methanol	-	16	-
Ethanol	-	-	-
Isopropanol	-	-	10
Parameter µg/l	205.336	205.336	MST's kvalitetskriterium
n-propanol	-	-	-
Butylacetat	-	-	10
Acetone	19	-	10
Methylethylketon	-	-	-
Isobutanol	-	-	-
1-Butanol	-	-	-
Methylisobutylketon	-	-	10
Diethylether	-	-	10
MTBE	0,085	0,094	5

Om analyseresultaterne fremgår følgende af den supplerende risikovurdering:

”Som det fremgår af tabel 2, er der påvist indhold af MTBE i begge vandprøver. I første prøve er der desuden påvist indhold af acetone og i anden prøve er der påvist indhold af metanol. Indholdet af MTBE er under grundvandskvalitetskriteriet, mens indholdet af acetone er en faktor ca. 2 over det respektive kriterium. Tilstedeværelse af acetone indikerer lokal nedbrydning af MTBE.

Den anden grundvandsprøve vurderes på grundlag af kogepunktinterval, indhold af BTEX og tilstedeværelse af MTBE at kunne karakteriseres som nedbrudt benzin.

Der er ved begge prøver påvist et indhold af kulbrinter over grundvandskvalitetskriteriet og i den anden prøve også for benzen, toluen og xylener.

[...]

Det kan på grundlag af grundvandsprøverne ikke udelukkes at der forsat er kulbrinter i eventuelle ikke-erkendte sprækker i det underliggende moræneler, som kan udvaskes til grundvandsmagasinet. Det vurderes hertil, at eventuelle kulbrinterne vil være udsat for væsentlig nedbrydning og sorption under den eventuelle vertikale transport i sprækkerne.”

For at vurdere risikoen for påvirkningen af det underliggende grundvandsmagasin udføres modelberegninger for nedsivning. Beregningerne viser, at der vil være en svag overskridelse af grundvandskriterierne i det førstkommande betydende magasin for alle stoffer det første år, og at koncentrationen af alle tre modelstoffer vil være faldet til 0 efter 4 år. Det vurderes på den baggrund, at der

er en svag risiko for fortsat påvirkning af grundvandsmagasinet fra det oprensede areal, men kun i en begrænset periode, og at risikoen herefter vil forsvinde.

På baggrund af risikovurderingen har Region Sjælland den 11. juli 2018 anmodet Holbæk Kommune om at vurdere, om der skal træffes afgørelse om yderligere påbud efter jordforureningsloven § 41, eller om sagen kan afsluttes på det foreliggende grundlag.

2.3 Den påklagede afgørelse

Holbæk Kommune har herefter den 4. februar 2020 med hjemmel i jordforureningslovens § 40 meddelt påbud til klager om at foretage supplerende undersøgelser af grundvandsforureningen fra den nedlagte tankstation på Ejendommen, idet de allerede udførte undersøgelser efter kommunens vurdering ikke har endeligt afklaret, om der er risiko for forurening af det primære grundvandsmagasin. Klager påbydes derfor at vurdere, hvorvidt der pågår en forurening af grundvandet omkring DGU-boring nr. 205.336, og at afklare om en eventuel forurening stammer fra Ejendommen, herunder at fremkomme med et forslag til, hvordan følgerne af den konstaterede forurening afhjælpes, forudsat at forureningen stammer fra Ejendommen.

Om Holbæk Kommunes vurdering fremgår bl.a. følgende af påbuddet:

”Prøven fra DGU-boring 205.336 er udtaget under et ca. 42 m tykt lerlag, hvilket vil være usædvanligt for flere af stofferne, da f.eks. kulbrinter typisk binder sig hårdt til jord og meget lidt til vand, hvorfor et lerlag vil sprede udbredelsen.

[Rådgiver] har i supplerende risikovurderingsrapport af 27. juni 2018 vurderet, at ”der er en svag risiko for fortsat påvirkning af det underliggende grundvandsmagasin fra det oprensede areal, men kun i en begrænset periode og at risikoen vil forsvinde herefter.”

Holbæk Kommune vurderer, at det er nødvendigt at dokumentere, hvorvidt der er tale om en pågående forurening af det primære grundvandsmagasin. For at afklare hvorvidt det er behov for yderligere oprensning, skal det derfor undersøges nærmere. (...)

Vurdering af påbudshjemmel

Det er dokumenteret, at der har været en ældre forurening på ejendommen og fundet af MTBE understøtter, at denne forurening ikke er renses fuldstændigt op. Derimod tyder fundet af flygtige kulbrinter på, at en del af spildet er sket i nyere tid.

Holbæk Kommune vurderer, at der ikke er tilstrækkelige data, til at kunne lave en endelig vurdering af, om en væsentlig del af spildet er sket efter 2001 og om den fundne grundvandsforurening stammer fra den nye eller det ældre spild.

Holbæk Kommune vurderer, at det ikke kan afvises, at forureningen stammer fra en forurening efter 2001 og det er nødvendigt med yderligere undersøgelser, for at afklare dette.”

Det fremgår videre af påbuddet, at Holbæk Kommune er enig med klager i, at det er dokumenteret, at der også er spor efter et ældre spild på grunden. Som en del af undersøgelsespåbuddet skal det derfor vurderes, om grundvandsforureningen primært stammer fra det tidligere spild eller fra et senere (eller en helt tredje kilde). Dette kan dog efter kommunens opfattelse kun gøres, hvis det viser sig, at forureningen er pågående og koncentrationerne dermed ikke er faldende. Kommunen vurderer dermed, at sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst til, at kommunen kan vurdere, hvor og hvornår grundvandsforureningen stammer fra.

Endeligt fremgår det, at Holbæk Kommune forventer, at påbuddet medfører en række prøvetagninger på eksisterende boring. Hvis disse viser en fortsat forureningspåvirkning af grundvandsmagasinet, vil det medføre en række yderligere borer for at be- eller afkræfte, at restforurening efterladt i revner i leret kan være kilden til forureningen. Kommunen afviser dog ikke andre løsningsmodeller. I øvrigt vurderer kommunen, at en undersøgelse af, om der er en pågående grundvandsforurening i et OSD-område, ikke er

uproportional med de forventede undersøgelsesomkostninger. Om det er proportionalt at kræve oprensning, kan kommunen ikke vurdere, før sagen er tilstrækkeligt oplyst.

2.4 Holbæk Kommunes bemærkninger til klagen

Holbæk Kommune har den 6. maj 2020 til klagen bemærket, at der i forbindelse med dokumentationen for oprensningen fra den tidligere tankstation på Ejendommen er fundet olieforurening i grundvandet. Da forureningen er fundet under et betydeligt lerlag, og da der er taget renbundsprøver efter den tidligere gennemførte oprensning, efterlader det ifølge kommunen to mulige scenarier; Enten er grundvandsforureningen afhængig af den nu fjernede kilde, hvilket vil medføre en faldende kulbrinte-forurening i grundvandet. Hvis der derimod kan konstateres en stabil eller stigende koncentration i grundvandet, vil det være nødvendigt at tage stilling til, om der skal gennemføres yderligere tiltag.

Til klagepunktet vedrørende manglende hjemmel til at udstede undersøgelsespåbud efter jordforureningsloven har Holbæk Kommune bemærket, at fundet af de høje koncentrationer af MTBE tyder på, at en væsentlig del af forureningen, som klager også påpeger, er sket i perioden mellem 1985 og 2001. Idet der i sagens oplysninger imidlertid ikke er informationer, der understøtter, at forureningen er stoppet før 2001, er det kommunens vurdering, at yderligere undersøgelser med stor sandsynlighed vil kunne bidrage til en mere præcis bestemmelse af forureningens omfang og udbredelse samt en mere præcis datering af forureningen, herunder om den væsentligste del af forureningen er sket efter henholdsvis 2001 eller 1992.

Holbæk Kommune har i forlængelse heraf bemærket, at klager på baggrund af den almindelige viden dengang burde være klar over, at udledning eller spild ville medføre fare for udbredelse til grundvandet og dermed fare for de væsentlige vandindvindingsinteresser, som de var bekendt med, fandtes i området. Det er derfor kommunens vurdering, at klager ikke har udvist tilstrækkelig omhu og truffet tilstrækkelig effektive foranstaltninger for at undgå forurening. Hvis forureningen primært er sket inden 2001, men efter 1992, er det derfor kommunens vurdering, at der muligvis vil kunne meddeles påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 69.

I forhold til klagepunktet vedrørende mangelfuld proportionalitetsvurdering har Holbæk Kommune gentaget, hvad der fremgår af den påklagede afgørelse, og understreget, at påbuddet om at undersøge, om der er en pågående grundvandsforurening i et OSD-område, efter kommunens vurdering er proportional med de forventede omkostninger hertil.

2.5 Nye oplysninger under sagens behandling

Holbæk Kommune har den 22. februar 2024 på nævnets anmodning fremsendt følgende analyserapport for en grundvandsprøve fra monitoringsboringen på Ejendommen (DGU-boring nr. 205.336) udtaget den 27. marts 2020:

”

Prøver modtaget:	27-03-2020	Analyse påbegyndt:	27-03-2020	Rapportdato:	03-04-2020
Aantal prøver:	1	Opbevaring:	På køl	Rapport nr.:	2013-679
Lab. nr.	2013-679-01			Bilag:	0
Provetype	Genskrud				
Emballage:	ik				
Provetagning:	Returen				
Provetager:	IKK				
Udtaget fra dato:	27-03-2020				
Prove ID	DGU:205.336				
Parameter				Enhed	Metode
Kulbrinter >C5-C10, urensset	11			ugl	DS 9377-2:2001 mod. FID
Kulbrinter >C10-C25, urensset	18			ugl	DS 9377-2:2001 mod. FID
Kulbrinter >C25-C40, urensset	14			ugl	DS 9377-2:2001 mod. FID
Totalkulbrinter >C5-C40, urensset	43			ugl	DS 9377-2:2001 mod. FID
Benzen	u			ugl	DS 9377-2:2001 mod. FID
Toluen	u			ugl	DS 9377-2:2001 mod. FID
Etylbenzen	0.11			ugl	DS 9377-2:2001 mod. FID
m-p-xylem	0.36			ugl	DS 9377-2:2001 mod. FID
o-xylem	0.28			ugl	DS 9377-2:2001 mod. FID
Naphthalen	<0.1			ugl	DS 9377-2:2001 mod. FID
Acetone	<3			ugl	HS-GC-3AS
MTBE	<0.1			ugl	ISO 15680:2004
Bemærkelser: - Ekspanderet usikkerhed, dækningsfaktor 2. Resultater på detektionsgrænse niveau er behæftet med en relativt stor målesikkerhed end generelt gældende. * Ikke akkrediteret i.a.: Der er ikke analyseret for den pågældende parameter. u: Kan ikke kvantificeres på grund af interferens. #: Symboliserer at alle komponenter der indgår i den pågældende sum, har en konc. mindre end den enkelte komponents detektionsgrænse. Afvigelse/kommentar ved denne rapport: Ingen. (Efterflg. udtalelser i dette felt ved: kulbrintetyper, hører ikke under laboratoriets akkreditering.) Ved metoden, totalkulbrinter - GC-FID; urensset, er der i prøverne konstateret flg. kulbrinter: DGU:205.336: Uidentificerede kulbrinter.					

"

Det fremgår heraf, at prøven indeholder en kulbrintesammensætning bestående af såvel lette, som middel og tunge kulbrinter. Derudover fremgår det, at der ikke er målt for methanol, og at prøven ikke indeholder analyse af benzen og toluen som følge af uregelmæssigheder forbundet med disse stoffer.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Det følger af jordforureningslovens § 40, at miljømyndigheden kan påbyde en forurener, jf. § 41, stk. 3, nr. 1, 1. pkt., at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger vedrørende en eventuel forurening. Forurenere kan herunder påbydes at

- foretage prøveudtagning, analyser og måling af stoffer og lignende med henblik på at klarlægge årsagerne til virkningerne af en stedfunden forurening samt forureningens art og omfang og
- klarlægge, hvordan følgerne af en forurening afhjælpes eller forebygges.

Det følger af bestemmelsens stk. 2, at påbud efter stk. 1 kan meddeles, uanset hvornår en mulig forurening er sket, dog ikke, hvis den mulige udledning er ophørt før den 1. januar 1992. Bestemmelsen i § 40, stk. 1, finder således anvendelse, hvis en forurening er sket løbende, og en del af denne løbende forurening er sket senere end 1. januar 1992, eller hvis en forurening er sket efter 1. januar 1992.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker hertil, at der i relation til undersøgelsespåbud efter jordforureningslovens § 40 ikke gælder et krav om, at *den væsentligste del* af forureningen skal hidrøre fra perioden efter 1. januar 1992.[4]

Det følger af bestemmelsens ordlyd, at de oplysninger, der kan afkræves, skal have betydning for vurderingen af afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger vedrørende den eventuelle forurening. Om omfanget af de oplysninger og undersøgelser, der kan påbydes efter § 40, stk. 1, fremgår bl.a. følgende af forarbejderne til bestemmelsen:[5]

”Udover påbud om afgivelse af oplysninger, der umiddelbart er i forurenerens besiddelse, hjemler bestemmelsen påbud om, at forureneren for egen regning skal foretage nærmere undersøgelser m.v. Hermed kan oplysninger om forureningens omfang og karakter, grundvandsforhold o.lign. blive belyst med henblik på stillingtagen til omfanget af den nødvendige oprydning eller andre afværgeforanstaltninger.”

Af bestemmelsens forarbejder fremgår endvidere, at påbudshjemlen i § 40 skal administreres under hensyn til det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip.[6] En forurening kan dermed ikke kræves (yderligere) undersøgt, hvis udgifterne til undersøgelserne vil være uforholdsmæssige i forhold til de risici, den mulige forurening indebærer. Ved bedømmelsen af undersøgelsespåbuddets forholdsmæssighed, må der således tages hensyn til de risici, som den mulige forurening indebærer, herunder at de beskyttelsesinteresser jordforureningsloven skal værne, kan være vanskelige at bedømme i et økonomisk perspektiv.[7]

Det følger desuden af jordforureningslovens § 40, stk. 2, at påbud efter stk. 1 kan meddeles, uanset hvordan en mulig forurening er sket. Hvis vedkommende forurener er omfattet af § 41, stk. 3, nr. 1, 1. pkt., finder bestemmelsen i § 40, stk. 1, således anvendelse, selvom forureneren ikke har handlet ansvarspådragende.

Som forurener anses i henhold til jordforureningslovens § 41, stk. 3, nr. 1, den, der i erhvervsmæssigt eller offentligt øjemed driver eller drev den virksomhed eller anvender eller anvendte det anlæg, hvorfra forureningen hidrører. Forureningen, eller en del heraf, skal være sket i den pågældende driftsperiode.

Det fremgår af forarbejderne til jordforureningslovens § 40, at undersøgelsespåbud kan meddeles, når myndighederne har en begrundet mistanke om, at der er en forurening, der skal undersøges, og den mulige forurening med overvejende sandsynlighed kan hidrøre fra den mulige forureners virksomhed eller anlæg. [8]

Miljø- og Fødevarerklagenævnet konstaterer, at det i sagen er ubestridt, at der på Ejendommen er konstateret en olieforurening i grundvandet ved DGU-boring nr. 205.336.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet lægger på baggrund af oplysningerne i sagen til grund, at kilden til den konstaterede grundvandsforurening ikke endeligt har kunnet fastlægges ved de allerede udførte undersøgelser.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder dog ud fra en samlet vurdering af sagens oplysninger, at den konstaterede olieforurening med overvejende sandsynlighed stammer fra klagers aktiviteter på Ejendommen, og at klager dermed er rette påbudsadressat, jf. jordforureningslovens § 40, stk. 1, jf. § 41, stk. 3, nr. 1, 1. pkt. Nævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at klager efter det oplyste har drevet tankstation på Ejendommen siden 1969 og indtil driften heraf blev indstillet i 2016, og at der ikke forinden eller efterfølgende har været andre aktiviteter på Ejendommen, hvorfra forureningen umiddelbart kan hidrøre.

Det fremgår af sagens oplysninger, at der er udtaget tre vandprøver fra boringen. I alle tre prøver er indhold af totalkulbrinter over grundvandskvalitetskriteriet. Den første prøve viser indhold af middel til tunge kulbrinter samt indhold af acetone. Det fremgår dog samtidig, at prøven er fejlbehandlet af laboratoriet, og at indholdet af lette kulbrinter således kan være fejlanalyseret. Den anden prøve viser et højt indhold af kulbrinter, men mangler fraktionering af kulbrinterne. Samtidig viser prøven indhold af methanol. Den tredje

prøve viser en kulbrintesammensætning bestående af både lette, middel og tunge kulbrinter. Derimod er der ikke målt for methanol, og prøven er pga. uregelmæssigheder ikke analyseret for benzen og toluen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at alle tre analyser i store træk er foretaget med forskellige analysemetoder. Derudover udviser analyserne af de tre prøver resultater med stor varians. Indholdet af tunge kulbrinter og manglen af lette kulbrinter i første prøve indikerer, at der kan være tale om en ældre forurening, der har ligget gemt i sandsliger i den moræneler, der udgør undergrunden på den konkrete lokalitet, således at forureningen potentielt frigives til grundvandet over tid. Indholdet af lette kulbrinter i tredje prøve samt indholdet af flygtige stoffer såsom toluen, acetone og methanol kunne modsætningsvis indikere en nyere forurening.

Miljø- og Fødevareklagenævnet er på den baggrund enig med Holbæk Kommune i, at det på det foreliggende grundlag ikke er muligt at fastlægge, hvornår den konstaterede forurening er sket, herunder om der er tale om en ældre forurening fra før 1992, eller en (nyere) forurening, der kan være sket i perioden 2001-2016. Nævnet finder derfor ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at der i den konkrete sag er behov for yderligere undersøgelser, idet de prøver, der indtil nu er udtaget og analyseret i forbindelse med sagens behandling, ikke har tilvejebragt det fornødne grundlag for, at kommunen kan træffe afgørelse om eventuel oprensning af den konstaterede grundvandsforurening. Yderligere forureningsundersøgelser vil således efter nævnets vurdering kunne give en bedre afdækning af indholdet og sammensætningen af oliekomponenter, og derved bidrage til med større sikkerhed at tidsbestemme forureningen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder desuden, at de meddelte undersøgelser ikke kan anses for at være uproportionale i forhold til de risici, den konstaterede olieforurening indebærer i forhold til det primære grundvandsmagasin på lokaliteten. Nævnet understreger i den forbindelse, at Ejendommen er beliggende i et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD), og at forureningen allerede er til stede i det primære grundvandsmagasin. Nævnet bemærker i den forbindelse, at det meddelte påbud er udtryk for en sædvanlig fremgangsmåde ved meddelelse af undersøgelsespåbud efter jordforureningslovens § 40, og at klager har metodefrihed og dermed selv kan vælge, hvordan undersøgelserne skal udføres, blot de er egnede.

På baggrund af de i sagen tilvejebragte oplysninger om forureningen er der efter Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering ikke på nuværende tidspunkt klare holdepunkter for at antage, at den væsentligste del af forureningen kan siges at være sket inden 2001. Nævnet finder derfor, at der ikke i sagen foreligger retlige forhold eller øvrige omstændigheder, der på forhånd udelukker, at klager kan meddeles påbud om oprensning af den undersøgte forurening efter jordforureningslovens § 41.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på den baggrund, at betingelserne for at meddele påbud efter jordforureningslovens § 40 er opfyldt i nærværende sag, hvorfor nævnet stadfæster Holbæk Kommunes afgørelse af 4. februar 2020.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Holbæk Kommunes afgørelse af 4. februar 2020 om undersøgelse af en grundvandsforurening fra en tidligere tankstation på [Matrikelnummer 1] Dramstrup By, Nr. Jernløse på adressen [Adresse 1], 4420 Regstrup.

Holbæk Kommune fastsætter en ny frist for påbuddets efterkommelse.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017 om forurennet jord.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] Jf. bl.a. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 11. februar 2013 i sagsnr. NMK-11-00013.

[5] Jf. bemærkningerne til § 40 i forslag L183 til Lov om forurennet jord som fremsat den 10. februar 1999.

[6] Jf. bemærkningerne til § 40 i forslag L183 til Lov om forurennet jord som fremsat den 10. februar 1999.

[7] Jf. bl.a. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 28. februar 2022 i sagsnr. 18/07257, Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 8. oktober 2021 i sagsnr. 19/05637 samt Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 18. december 2013 i sagsnr. NMK-11-00038.

[8] Jf. de specielle bemærkninger til § 40 i forslag L183 til Lov om forurennet jord som fremsat den 10. februar 1999, samt Betænkning over Forslag til lov om forurennet jord afgivet af Miljø- og Planlægningsudvalget den 20. maj 1999, hvoraf det fremgår, at det ikke var tanken at ændre på grundlaget, på hvilket et påbud efter § 40 kan meddele, uanset at den foreslåede ordlyd af § 40, stk. 1, hvorefter "Miljømyndigheden, jf. § 39, kan påbyde en mulig forurener, jf. § 41, stk. 3, nr. 1, 1. pkt. (...)" i forbindelse med behandlingen af lovforslaget blev ændret, således at ordet »mulig« udgik. Se desuden Miljø- og energiministerens besvarelse af 19. april 1999 af spørgsmål nr. 10 stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg (L 183 - bilag 35).

Lovområder:

Jordforureningsloven